

LILIAM ÖSVÉNY

apa/anya

SCHUBERT GUSZTÁV

FLIEGAUFNÁL VALAMIKÉPPEN MINDIG MEGSZÓLAL A FÁJDALMAS GYEREK-
ZSOLOZSMA: APA, ANYA, APA, ANYA....

Fliegauf filmjeiben a család az alfa és az omega, a balsors forrása és az ígéret földje, ahová azonban csak a boldogtalan kevesek juthatnak el. Odaérni nem szerencse dolga: súlyos tapasztalás és kínkeservesen lassú gyász munka a megnyugvás ára. A család akkor működik normálisan, ha „szemefénye”, a gyermek boldog, ez azonban ritkán adatik meg, mert ennek a boldogságnak elsősorban a család épsége a garanciája. A Fliegauf-filmekben azonban nemhogy boldog, még ép családokat sem látunk. (Ha csak a *Rengeteg* egyik epizódját nem számítjuk ide, de ott épp a megzakkant apuka jelenti a legnagyobb veszélyt: molesztálja a lányát.) A *Dealer*, a *Womb*, a *Csak a szél*, és a *Liliom ösvény* gyerekei csonka családokban nevelkednek. Magányos anyák a családfenntartók, amennyire lehet, igyekeznek megőrizni az elvesztett teljesség illúzióját. Már aki: a *Dealer*-ben a drogfüggő anyuka saját kislányát árulja a heroinért, a *Liliom ösvény*-rettenetes asszonya pedig gyakorló

barátját, „újrászüli” hajdani kispajtását. Az elvesztett szerelmet és gyerekkori boldogságot azonban a közeljövő genetikai csúcstechnikája sem hozza vissza, az „anya” sem a klónozással fel támasztott gyerekkori jóbarátot, sem a szerelmét nem kaphatja vissza, hiszen velük ellentétben ő nem kétszer él. A klónfiú is csak addig boldog, amíg meg nem ismeri múltját. Rebeka ugyan „életre kelti” a halott Tommyt, de ez a tett a jó szándéka ellenére végletesen önző, és végül is meddő: sem anyaként, sem szeretőként nem kap elégtételt a tragikus veszteségért.

A Fliegauf megidézte világban a gyerekeknek rendkívül rossz sorsa van, vagy nyomorognak (*Csak a szél*), vagy lelkileg teszik őket tönkre (*Rengeteg*, *Dealer*, *Liliom ösvény*). És a megsebzett, testileg-lelkileg megrontott gyermekből ritkán lesz normális felnőtt. A balsors akár hetediziglen is öröklődhet.

A *Liliom ösvény*a *Rengeteg* és a *Dealer* fatalizmusához képest optimista fordulat, már pusztán azzal is, hogy felveti a kérdést: meg lehet-e szakítani a láncot, meg lehet-e törni az átkot? Tulajdonképpen a *Womb* hősnője is ezzel próbálkozik, csak ott a megoldás még fantasztikus. A *Liliom ösvény* férjét, kislányt elhagyó fiatalasszonya – aligha véletlen, hogy őt is Rebekának hívják – gyakorlatiasabb megoldást választ. Örökül kapott mintáin, saját világszemléletén és viselkedésén próbál változtatni. Ami ugyan házilagos megoldás, de sokkalta nehezebb a

kívülről kapott kész megoldásnál (például a *Womb*-beli klónozásnál), mert hogy a traumatikus emlék beleég az emlékezetbe, és hosszú évek múltán is visszajár kísérteni. A *Liliom ösvény* emiatt lesz kísértet-mozi, méghozzá az *Ideglelés* sikere nyomán népszerűvé lett ál-dokuk kézikamerás amatőr-musában elbeszélve. A gonosz anyuka (Viola mama), és Rebeka kislánykori emlékképe egyaránt szemcsés fekete-fehér *found footage* snittekben járnak vissza kísérteni. Fliegauf azonban nem zsánerfilmes és nem is mainstream-iparos, úgyhogy szívfájdalom nélkül kidobja a kínálkozó lehetőséget, hogy népszerű *ghost story*-t készítsen, inkább azt forgatja le, ami igazán izgatja. A gyerekkori traumát tehát *nem látjuk*, hanem Rebeka elbeszéléséből ismerjük meg. Kisfiának, Daninak meséli el a rémtörténetet, de nem tárgyyszerűen, hanem hátborzongató Andersen-meseként, hogy tanítson, de ne sebezzen. „Az erdő szélén egy apró viskóban élt a Tündér és a Vadász, volt egy kisfiú is, Aranyomnak hívták...” (Stefanovics Angéla szuggesztív átlényegülése révén az egyre sötétebb mese célba is ér.) Ez a választás nem függetlenfilmes manír, a *Liliom ösvény* vezérfonala ez a meseterápia. Fliegauf így tudja hitelesen és átélhetően elmesélni egy súlyos gyerekkori traumát elszenvedett nő öngyógyításának történetét, aki elhagyta a férjét (hogy pontosan miért, azt nem tudjuk meg, a férfit nem is látjuk, a nő leginkább chatelve érintkezik vele), de hétéves kisfiát, Danit nem akarja elveszíteni. Ennek eszköze a meseterápia, amely egyszerre enyhíti az asszony lelki sebeit és Dani traumáját. Az elmesélt múlt gyógyít, a film végén Rebeka és Dani együtt keresik fel a szűkszávat, emberkerülő nagypapát, együtt takarítják ki a gonosz nagy iberdi kísértetházat és vetik tűzre a régi lomokat. Talán odaköltöznek.

Addigra már tudjuk: erdő mellett nem jó lakni. De ha elmeséljük, meghallgatjuk a rémmeséket, kiismerjük a bennünk alvó rémeket, talán sikerülhet.

LILIAM ÖSVÉNY – magyar, 2015. Rendezte, írta, zene: **Fliegauf Bence**. Kép: **Lovasi Zoltán**. Producer: **Mesterházy Ernő**. Szereplők: **Stefanovics Angéla** (Rebeka), **Sótonyi Bálint** (Dani), **Gindert Mária** (Viola mama), **Székely B. Miklós** (Rebeka apja), **Balogh Maja** (A kislány Rebeka). Gyártó: **Fraktál Film**. Forgalmazó: **Big Bang Média**. 90 perc.

„Meg lehet törni az átkot?”

(Sótonyi Bálint és Stefanovics Angéla)

